

European Agency Statistics on Inclusive Education

De vigtigste budskaber og fund (2014 / 2016)

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

EUROPEAN AGENCY STATISTICS ON INCLUSIVE EDUCATION

**De vigtigste budskaber og fund
(2014 / 2016)**

Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning

Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning (agenturet) er en uafhængig og selvstyrende organisation. Agenturet medfinansieres af undervisningsministerierne i dets medlemslande og af Europa-Kommissionen via et driftstilskud inden for Den Europæiske Unions (EU) Erasmus+-uddannelsesprogram (2014-2020).

Medfinansieret af Den
Europæiske Unions
program Erasmus+

Europa-Kommissionens støtte til fremstillingen af denne publikation udgør ikke en godkendelse af indholdet, som afspejler forfatternes synspunkter, og Kommissionen kan ikke stilles til ansvar for brug, som kan finde sted som følge af informationen indeholdt deri.

Enkeltpersoners synspunkter anført her i dokumentet repræsenterer ikke nødvendigvis agenturets, medlemslandenes eller Kommissionens officielle synspunkter.

Redaktører: Amanda Watkins, Joacim Ramberg og András Lénárt

Uddrag fra dette dokument er tilladt under forudsætning af tydelig kildehenvisning. Denne rapport bør refereres til således: Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, 2018. *European Agency Statistics on Inclusive Education: De vigtigste budskaber og fund (2014 / 2016)*. (A. Watkins, J. Ramberg og A. Lénárt, red.). Odense, Danmark

Denne rapport er med henblik på at øge dens tilgængelighed til rådighed på 25 sprog og i et tilgængeligt elektronisk format på agenturets hjemmeside: www.european-agency.org

Dette er en oversættelse af en original engelsk tekst. Der henvises til den originale engelske tekst i tilfælde af tvivl om nøjagtigheden af informationen i oversættelsen.

ISBN: 978-87-7110-807-1 (elektronisk)

© **European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2018**

Sekretariat
Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Danmark
Tlf.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Bruxelles-kontor
Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tlf.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org

INDHOLD

PRÆAMBEL	5
DE VIGTIGSTE BUDSKABER	7
FEM RIMELIGHEDSPROBLEMER	10
1. Hvor stor en andel af elever og studerende deltager i almen skoleundervisning?	10
<i>Tendenser i dataene for elever og studerendes adgang til almen undervisning</i>	<i>11</i>
2. Hvor stor en andel af elever og studerende bruger størstedelen af deres tid sammen med deres jævnaldrende kammerater i almene klasselokaler?	11
<i>Tendenser i dataene for elever og studerendes adgang til inkluderende undervisning ..</i>	<i>12</i>
3. Hvor anbringes elever og studerende, som har en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, for at modtage undervisning?	12
<i>Tendenser i dataene for identifikationsrater for elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov</i>	<i>13</i>
<i>Anbringelse sammenlignet med hele skolepopulationen.....</i>	<i>13</i>
<i>Tendenser i dataene for anbringelse af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov sammenlignet med hele skolepopulationen</i>	<i>15</i>
<i>Anbringelse sammenlignet med populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov</i>	<i>16</i>
4. Hvad er forskellene mellem identifikationsraterne og anbringelsesraterne for piger og drenge med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov?	19
5. Hvad er forskellene på identifikationsraterne og anbringelsesraterne for elever og studerende mellem ISCED 1 og 2?	20
BAGGRUND FOR EASIE-ARBEJDET	24
Datadækning	24
Vigtige dimensioner i EASIE-dataindsamlingsarbejdet	25
<i>Operativ definition af en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.....</i>	<i>26</i>
<i>Operativ definition af et inkluderende læringsmiljø</i>	<i>26</i>
EASIE-dataanalysens fokus	26
Bemærkninger	27
REFERENCER	29
BILAG: EASIE-INDIKATORER FOR 2014 OG 2016.....	31
1. Indskrivningsrate i almen undervisning baseret på den indskrevne skolepopulation	31
2. Aldersstikprøver	31

3. Elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov	31
3a. Identifikationsrater.....	31
3b. Fordeling af anbringelser af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, baseret på den indskrevne skolepopulation af elever og studerende	31
3c. Fordeling af anbringelser, baseret på populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov	32

PRÆAMBEL

I mere end 20 år har Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning (agenturet) fungeret som samarbejdsorgan for problemer med politikker for inkluderende undervisning for sine medlemslande. Dataindsamling er en integreret del af dette arbejde. Selvom det i begyndelsen fokuserede på elever og studerende med særlige undervisningsmæssige behov, udvider det nu sit omfang til at tage hensyn til alle elever og studerende i inkluderende undervisningssystemer.

Det nuværende arbejde med [European Agency Statistics on Inclusive Education](#) [Det Europæiske Agenturs statistik for inkluderende undervisning] (EASIE) involverer indsamling, fremlæggelse og analyse af nationale data (Det Europæiske Agentur, ingen dato-a). Dataene er forbundet med aftalte indikatorer, der danner baggrund for de vigtigste politiske spørgsmål til inkluderende undervisning. Alle data leveres af [dataeksperter](#) på nationalt niveau (Det Europæiske Agentur, ingen dato-b).

De tilgængelige datasæt omfatter 30 lande og give indblik i:

- adgang til almen undervisning
- adgang til inkluderende undervisning
- anbringelse af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.

De indeholder inddelinger efter køn og efter niveau i [Den internationale standardklassifikation for skolevæsenet](#) (ISCED) (UNESCO Institut for Statistik, 2011).

Denne korte rapport har til formål at fremhæve de vigtigste budskaber og fund fra EASIE-arbejdet indtil nu. Der er i øjeblikket to [EASIE-datasæt](#) (Det Europæiske Agentur, ingen dato-c) og [rapporter på tværs af landene](#) tilgængelige:

- 2014, baseret på skoleåret 2012/2013 (Det Europæiske Agentur, 2017)
- 2016, baseret på skoleåret 2014/2015 (Det Europæiske Agentur, 2018a)

Ud over disse rapporter er de komplette datasæt tilgængelige ved forespørgsel hos agenturets sekretariat (secretariat@european-agency.org) som Excel-filer, som kan forhøres på forskellige måder.

Denne rapport giver ikke nogen detaljeret statistisk analyse af dataene og dækker ikke alle de former for dataanalyse, som kan foretages med datasættet. Den giver i stedet en overordnet "fortolkning" af datasættene fra 2014 og 2016. Dette gøres for at fremhæve de vigtigste budskaber og nye fund på tværs af datasættene, som er vigtige for agenturets medlemslandes arbejde.

Det næste afsnit fremlægger de **10 vigtigste budskaber, der er kommet ud af EASIE-arbejdet fra 2014 og 2016** indtil nu.

Det efterfølgende afsnit fremlægger de **primære fund i forbindelse med fem rimelighedsproblemer**, som EASIE-arbejdet er blevet udviklet til at undersøge. Hvert af disse er udformet som et primært spørgsmål, der danner grundlag for rimelighedsproblemet.

Rapportens afsluttende afsnit fremlægger [baggrunden for det overordnede EASIE-arbejde](#).

Vi håber, at planlæggerne, de praktiserende, forskerne og andre parter i systemet vil finde de vigtigste budskaber og primære fund fra det nylige EASIE-arbejde interessant i forhold til deres fælles arbejde med at udvikle mere inkluderende undervisningssystemer.

Cor J.W. Meijer

Direktøren for Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning

DE VIGTIGSTE BUDSKABER

Når man kigger overordnet på datasættene fra 2014 og 2016, fremkommer de 10 vigtigste budskaber:

- 1** De tilgængelige data støtter generelt det udsagn fra andre område af agenturets arbejde, der fremfører, at inkluderende undervisning er en politisk vision for alle agenturets medlemslande. Alle landene stiller muligheder for inkluderende undervisning til rådighed for visse elever og studerende, der har en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov. En undersøgelse af anbringelsesmulighederne og -raterne viser imidlertid, at medlemslandene implementerer denne vision på forskellige måder og i forskelligt omfang, hvad angår elever og studerende, der har en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.
- 2** Hvad angår landenes definitioner af en "officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov" – se [landenes baggrundsinformation](#) (Det Europæiske Agentur, ingen dato-c) – identificerer alle landene forskellige grupper af elever og studerende som værende med særlige undervisningsmæssige behov. Elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov inkluderer elever og studerende med handicap som defineret i *Konventionen om rettigheder for personer med handicap* (De Forenede Nationer, 2006), men også andre grupper af elever og studerende, som har særlige/yderligere undervisningsmæssige behov, der kræver ekstra støtte og ressourcer. Dette er en af de primære årsager til, at der er så mange forskelle mellem landenes data, og hvorfor det er vanskeligt – og måske umuligt i visse henseender – at sammenligne landene.
- 3** Identifikationsraterne for elever og studerende med en "officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov" varierer bredt på tværs af alle landene. Disse data afspejler landeforskellene i forhold til lovgivning og politikker for identifikation af elever og studerende med særlige undervisningsmæssige behov, som det er fremlagt og diskuteret på andre områder af agenturets arbejde.

- 4** Ingen af landene har et fuldstændigt inkluderende system, hvor 100 % af elever og studerende deltager i den almene undervisning og undervises med deres jævnaldrende kammerater i mindst 80 % af tiden, sådan som EASIE-benchmarket for anbringelse foreskriver. Alle lande benytter forskellige former for adskilte specialistforanstaltninger – skoler, klasser og/eller enheder, samt forskellige former for ikke-skolebaseret undervisning (dvs. hjemmeundervisning eller foranstaltninger bibeholdt af andre sektorer). Intervallet for inkluderende anbringelser i landene ligger ca. mellem 92 % og 99,5 %. Disse data giver et øjebliksbillede af, "hvor tæt" landene ligger på et fuldstændigt inkluderende system.

- 5** Hyppigheden af anbringelse i adskilte, ikke-almene foranstaltninger (adskilte specialskoler, -klasser, -enheder og ikke-formelle uddannelsesprogrammer) varierer på tværs af alle landene. Disse data afspejler landeforskellene i forhold til lovgivning og politikker for undervisningsstøtte og -foranstaltninger, igen som diskuteret og fremlagt på andre områder af agenturets arbejde.

- 6** I alle landene identificeres ca. dobbelt så mange drenge som piger som værende med et særligt undervisningsmæssigt behov, der kræver en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov. Dette 2:1-forhold afspejles i anbringelseshyppigheden for drenge og piger i forskellige rammer, som er tydelig i de fleste lande.

- 7** Der ses et meget tydeligt mønster på tværs af landene med hensyn til kønsfordelingen. Hvad angår fordelingen af ISCED-niveauer, er det imidlertid helt modsat: Der ses ikke umiddelbart nogen bemærkelsesværdige mønstre. Der er betydelig variation mellem landene i forhold til andelen af elever og studerende inden for de to ISCED-niveauer. Dette indikerer, at landene identificerer elever og studerende med behov for en officiel erklæring på forskellige måder og på forskellige stadier af deres skolegang.

- 8** Situationen med elever og studerende, der ikke går i skole af forskellige årsager og under forskellige omstændigheder (dvs. formelt tilmeldt undervisning, men deltager ikke, eller ikke tilmeldt nogen form for undervisning), er uklar i næsten alle lande. Dette fordrer yderligere undersøgelse, eftersom data for de fleste lande ofte er begrænsede eller mangler.

-
- 9** Tendensdata, der er tilgængelige fra alle landene, viser ingen overordnet gennemsnitlig ændring i identifikationsraten for elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov. Nogle individuelle lande har dog tydelige stigninger i andelen af elever og studerende, der har en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.
- 10** Tilgængelige tendensdata fra alle landene viser også, at der i gennemsnit er et ubetydeligt fald i andelen af elever og studerende, der har en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, i helt adskilte læringsmiljøer (specialklasser og -skoler).

FEM RIMELIGHEDSPROBLEMER

Dette afsnit fremlægger de primære fund fra 2014 og 2016 i forbindelse med de **fem rimelighedsproblemer**, som EASIE-arbejdet er blevet udviklet til at undersøge. Disse rimelighedsproblemer er:

1. Adgang til almen undervisning
2. Adgang til inkluderende undervisning
3. Anbringelse af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov
4. Inddeling af data efter køn for anbringelse af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov
5. Inddeling af data ISCED-niveau for anbringelse af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.

Hvert af disse problemer er udformet som et primært spørgsmål, der danner grundlag for rimelighedsproblemet. Afsnittet er dernæst struktureret omkring de dataanalyseindikatorer, der forsøger at besvare spørgsmålet. De indikatorer, der drøftes i hvert afsnit, følger sammen nummerering som indikatorerne i [rapporterne på tværs af landene](#) fra 2014 og 2016 (Det Europæiske Agentur, 2017; 2018a).

Se rapporterne på tværs af landene for mere detaljeret information om en given indikator. De forklarer, hvad hver indikator er, den anvendte beregningsmetode, de inkluderede lande og resultatet af indikatoren. De indeholder diagrammer og tabeller, der præsenterer alle de tilgængelige lantedata for hver indikator.

Der præsenteres fund relateret til tendenser i dataene for syv af indikatorerne, som fokuserer på hele skolepopulationen. Disse fund undersøger forskellene mellem samlede gennemsnit (procentdele) i data fra 2014 og 2016. Tendensdata præsenteres som et procentpoint, der angiver stigningen eller faldet mellem de to datasæt. Det er vigtigt at bemærke, at disse tendensdata kun er baseret på lande, som har data for både 2014 og 2016.

For alle indikatorerne præsenteres fundene relateret til de primære spørgsmål og problemstillinger i tekstbokse.

1. Hvor stor en andel af elever og studerende deltager i almen skoleundervisning?

Denne problemstilling fokuserer på elever og studerendes adgang til almen undervisning.

Indikator 1.1 ser på indskrivningsrater i **almen** undervisning – dvs. procentdelen af elever og studerende indskrevet i alle almene læringsmiljøer, beregnet i forhold til antallet af elever og studerende indskrevet i alle former for læringsmiljøer.

De angivne data fokuserer på elever og studerende, som er, eller som ikke er, en del af de almene læringsmiljøer.

I de fleste lande indebærer indskrivning i almen undervisning anbringelse i en almen klasse eller anbringelse i en separat specialklasse på en almen skole. Elever og studerende, som ikke befinder sig i almene læringsmiljøer, går i helt adskilte specialskoler, deltager i ikke-formel undervisning drevet af sundheds- eller socialvæsen osv. eller får undervisning uden for skolen.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 28 lande. På tværs af de 28 lande varierer indskrivningsraten i den almene undervisning fra 93,44 % til 99,88 %; det samlede gennemsnit for de 28 lande er 97,36 %.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 29 lande. På tværs af de 29 lande varierer indskrivningsraten i den almene undervisning fra 92,02 % til 99,97 %; det samlede gennemsnit for de 29 lande er 98,64 %.

De tilgængelige data viser, at for alle landene deltager et stort flertal af elever og studerende i almen skoleundervisning, men ikke alle elever og studerende deltager i almen skoleundervisning.

Ingen lande har komplet indskrivning i den almene skoleundervisning.

Tendenser i dataene for elever og studerendes adgang til almen undervisning

Data fra både 2014 og 2016 er tilgængelige for 25 lande. På tværs af de 25 lande var der en gennemsnitlig stigning på lige over 1 procentpoint i indskrivningsraten i almen undervisning mellem 2014 og 2016.

Dataene angiver, at den overordnede indskrivningsrate i almen undervisning var lige over 1 procentpoint højere i 2016 sammenlignet med 2014.

2. Hvor stor en andel af elever og studerende bruger størstedelen af deres tid sammen med deres jævnaldrende kammerater i almene klasselokaler?

Denne problemstilling fokuserer på alle elever og studerendes adgang til inkluderende undervisning.

Indikator 1.2 undersøger indskrivningsraten i **inkluderende** undervisning – dvs. den procentdel af elever og studerende, der bruger mindst 80 % af deres tid i et alment klasselokale sammen med deres jævnaldrende kammerater, beregnet i forhold til antallet af elever og studerende indskrevet i alle læringsmiljøer.

Dataene viser elever og studerende, som er, eller som ikke er, i inkluderende undervisning i overensstemmelse med EASIE-benchmarket på 80 % af anbringelsestiden.

I de fleste lande betyder indskrivning i inkluderende undervisning anbringelse i en almen klasse i overensstemmelse med benchmarket på 80 % af anbringelsestiden, eller de forskellige erstatninger for dette benchmark (se den operative definition af et [inkluderende læringsmiljø](#) i afsnittet "Vigtige dimensioner i EASIE-dataindsamlingsarbejdet" for mere information).

Elever og studerende, som ikke befinder sig i inkluderende læringsmiljøer, går i adskilte klasser på almene skoler, helt adskilte specialskoler, deltager i ikke-formel undervisning drevet af sundheds- eller socialvæsen osv. eller får ikke nogen formel undervisning.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 26 lande. Raterne for inkluderende indskrivning varierer fra 93,47 % til 99,88 %; det samlede gennemsnit for de 26 lande er 97,54 %.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 28 lande. Raterne for inkluderende indskrivning varierer fra 92,02 % til 99,97 %; det samlede gennemsnit for de 28 lande er 98,19 %.

De tilgængelige data angiver, at ingen af de deltagende lande har 100 % indskrivning i inkluderende læringsmiljøer. Alle landene bruger en form for helt separat specialistforanstaltning (adskilte skoler og enheder) samt adskilte klasser på de almene skoler.

Tendenser i dataene for elever og studerendes adgang til inkluderende undervisning

Data fra både 2014 og 2016 er tilgængelige for 23 lande. På tværs af de 23 lande var der en ubetydelig stigning i gennemsnittet (0,14 af et procentpoint) i indskrivning i inkluderende undervisning.

Dataene angiver, at der mellem 2014 og 2016 var en overordnet ubetydelig stigning i andelen af elever og studerende, som brugte størstedelen af deres tid sammen med deres jævnaldrende kammerater i almene klasselokaler.

3. Hvor anbringes elever og studerende, som har en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, for at modtage undervisning?

Denne problemstilling fokuserer på, hvor elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov anbringes for at modtage undervisning i størstedelen af deres tid (80 % eller mere).

En primær forløber for dette er dog en undersøgelse af **identifikationsraterne** af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov. Indikator 3a.1 undersøger dette og fokuserer på procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, baseret på den indskrevne skolepopulation.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 30 lande. Identifikationsraterne varierer fra 1,11 % til 17,47 %. Gennemsnittet på tværs af landene er 4,53 %.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 30 lande. Identifikationsraterne varierer fra 1,06 % til 20,50 %. Gennemsnittet på tværs af landene er 4,44 %.

Der er betydelige forskelle mellem tallene og raterne af elever og studerende identificeret som værende med et særligt undervisningsmæssigt behov (herunder et handicap), som kræver en form for yderligere foranstaltning. Dette afspejler forskelle mellem landenes politikker og praksisser for uddannelse generelt og specifikt for specialundervisning.

Forskellene på identifikationsraterne kan overvejende forklares med forskelle på vurderingsprocedurer og finansieringsmekanismer frem for med forekomsten af forskellige former for særlige undervisningsbehov eller handicap, der kræver en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.

Tendenser i dataene for identifikationsrater for elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov

Data fra både 2014 og 2016 er tilgængelige for 29 lande. På tværs af de 29 lande var den gennemsnitlige andel af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov ca. den samme (0,04 af et procentpoint i forskel) i 2014 som i 2016.

Dataene angiver, at der ikke var nogen overordnet ændring i identifikationsraten for elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov på tværs af alle landene, men nogle individuelle lande havde betydelige variationer.

Fordelingen af anbringelser af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov kan undersøges på to måder:

1. Anbringelse sammenlignet med hele skolepopulationen (dvs. alle elever og studerende)
2. Anbringelse sammenlignet med populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.

Hver af disse muligheder overvejes hver for sig nedenfor.

Anbringelse sammenlignet med hele skolepopulationen

Indikator 3b.1 undersøger procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i inkluderende undervisning, baseret på den indskrevne skolepopulation.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 28 lande. Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i inkluderende læringsmiljøer varierer fra 0,14 % til 16,02 %; det samlede gennemsnit for de 28 lande er 2,36 %.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 28 lande. Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i inkluderende læringsmiljøer varierer fra 0,12 % til 19,05 %; det samlede gennemsnit for de 28 lande er 2,73 %.

Kigger man på disse data sammenlignet med procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, baseret på den indskrevne skolepopulation, ses det for mange lande med de højeste identifikationsrater for særlige undervisningsmæssige behov, at de fleste af disse elever og studerende anbringes i inkluderende læringsmiljøer.

Indikator 3b.2 undersøger procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i specialklasser, baseret på den indskrevne skolepopulation.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 24 lande. Anbringelsesintervallet varierer fra 0,09 % til 3,64 %. Et samlet gennemsnit på 0,56 % af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, undervises i adskilte specialklasser på almene skoler.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 24 lande. Anbringelsesintervallet varierer fra 0,07 % til 3,70 %. Et samlet gennemsnit på 0,53 % af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov undervises i adskilte specialklasser på almene skoler.

I alle lande er der muligheder for, at elever og studerende kan indskrives på en almen skole, men de bruger måske størstedelen af deres tid væk fra deres jævnaldrende kammerater.

Her er det vigtigt at bemærke, at dette aspekt kan være underreporteret. Mange lande angiver, at det er vanskeligt at frembringe data for elever og studerende i adskilte klasser på almene skoler. Data for specialskoler er lettere tilgængelige i de fleste af de lande, der tilvejebringer data.

Indikator 3b.3 undersøger procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i specialskoler, baseret på den indskrevne skolepopulation.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 30 lande. Anbringelsesintervallet varierer fra 0,09 % til 7,06 %. Et samlet gennemsnit på 1,82 % af elever og studerende undervises på separate specialskoler.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 30 lande. Anbringelsesintervallet varierer fra 0,03 % til 7,98 %. Et samlet gennemsnit på 1,54 % af elever og studerende undervises på separate specialskoler.

I alle lande er der muligheder for, at elever og studerende kan indskrives på specialskoler, hvor de bruger størstedelen af deres tid væk fra deres jævnaldrende kammerater.

Den store variation mellem raterne for anbringelse på specialskoler indikerer, at der anvendes meget forskellige anbringelsesprocedurer og -strukturer i de forskellige lande for elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.

Indikator 3b.4 undersøger procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i ikke-formelle læringsmiljøer, baseret på den indskrevne skolepopulation. Kun fire lande kunne tilvejebringe data for denne indikator. Som følge heraf fremkommer der ingen tydelige fund, så disse medtages ikke her. (Afsnittet "[Bemærkninger](#)" i denne rapport henviser til problemet med utilgængelige data).

Indikator 3b.5 undersøger procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i helt adskilte læringsmiljøer (dvs. specialskoler og -klasser), baseret på den indskrevne skolepopulation.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 24 lande. Anbringelse i helt adskilte rammer varierer fra 0,36 % til 6,28 % med et samlet gennemsnit på tværs af de 24 lande på 1,67 %.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 24 lande. Anbringelse i helt adskilte rammer varierer fra 0,55 % til 5,88 % med et samlet gennemsnit på tværs af de 24 lande på 1,62 %.

På tværs af alle landene gælder det stadig for nogle elever og studerende – særligt dem med komplekse og alvorlige særlige behov og/eller handicap – at separate specialistforanstaltninger er den form for undervisningsmæssig anbringelse, der sikrer deres ret til uddannelse, på trods af at det ikke er inkluderende undervisning.

Tendenser i dataene for anbringelse af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov sammenlignet med hele skolepopulationen

Data for indikator 3b.1 fra både 2014 og 2016 er tilgængelige for 25 lande. På tværs af de 25 lande var der en lille gennemsnitlig stigning (0,27 af et procentpoint) i andelen af elever

og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i inkluderende læringsmiljøer mellem 2014 og 2016.

Dataene angiver, at der var en lille overordnet gennemsnitlig stigning i elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, som anbringes i inkluderende læringsmiljøer.

Data for indikator 3b.2 fra både 2014 og 2016 er tilgængelige for 23 lande. På tværs af de 23 lande var den gennemsnitlige andel af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i specialklasser næsten uændret (et faldt på 0,04 af et procentpoint) mellem 2014 og 2016.

Dataene angiver, at andelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, som anbringes i specialklasser, var næsten uændret.

Data for indikator 3b.3 fra både 2014 og 2016 er tilgængelige for 28 lande. På tværs af de 28 lande var den gennemsnitlige andel af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov på specialskoler ca. den samme (et faldt på 0,06 af et procentpoint) for 2014 og 2016.

Dataene angiver, at andelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, som anbringes i specialskoler, var næsten uændret.

Data for indikator 3b.5 fra både 2014 og 2016 er tilgængelige for 23 lande. På tværs af de 23 lande var der et ubetydeligt fald (0,05 af et procentpoint) i andelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i helt adskilte læringsmiljøer mellem 2014 og 2016.

Dataene angiver, at der var et ubetydeligt fald i andelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i helt adskilte læringsmiljøer.

Anbringelse sammenlignet med populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov

Indikator 3c.1 undersøger procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i inkluderende undervisning, baseret på populationen af elever og studerende med særlige undervisningsmæssige behov.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 28 lande med et interval fra 3,46 % til 98,18 % og et samlet gennemsnit på 52,68 %.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 28 lande med et interval fra 4,98 % til 99,21 % og et samlet gennemsnit på 60,56 %.

Anbringelsesintervallet for elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i inkluderende undervisning er temmelig bredt. Dette indikerer igen, at landene benytter sig af meget forskellige fremgangsmåder til at sørge for undervisning til elever og studerende identificeret med særlige undervisningsmæssige behov.

På tværs af landene anbringes over halvdelen af alle elever og studerende identificeret med særlige undervisningsmæssige behov i inkluderende læringsmiljøer – dvs. en almen klasse – i mere end 80 % af tiden.

Indikator 3c.2 undersøger procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i specialklasser, baseret på populationen af elever og studerende med særlige undervisningsmæssige behov.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 24 lande med et interval fra 1,89 % til 59,69 % og et samlet gennemsnit på 13,16 %.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 24 lande med et interval fra 2,15 % til 55,34 % og et samlet gennemsnit på 11,91 %.

Landene lader til at variere meget i det omfang, hvori de benytter sig af specialklasser som en anbringelsesmulighed for elever og studerende med særlige undervisningsmæssige behov.

Sammenlignet med andre former for anbringelse (dvs. inkluderende undervisning eller specialskoler) er denne form for anbringelse ikke så udbredt. Som nævnt tidligere kan disse data dog være underrapporterede, eftersom mange lande angiver, at det er vanskeligt for dem at tilvejebringe pålidelige data for denne indikator.

Indikator 3c.3 undersøger procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i specialskoler, baseret på populationen af elever og studerende med særlige undervisningsmæssige behov.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 30 lande med et interval fra 1,74 % til 95,73 % og et samlet gennemsnit på 40,04 %.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 30 lande med et interval fra 0,79 % til 100,00 % og et samlet gennemsnit på 34,76 %.

Landene rapporterer, at dataene for elever og studerende med særlige undervisningsmæssige behov relateret til denne indikator er de mest pålidelige. De er også tilgængelige fra andre lande, der deltager i dataindsamlingsaktiviteterne.

Der er stor variation i fremgangsmåderne, der bruges til denne anbringelsesmulighed – fra under 1 % til næsten 100 % af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, der anbringes på specialskoler. Dette afspejler igen den brede variation af fremgangsmåder til politikker og foranstaltninger i de forskellige lande.

Indikator 3c.4 undersøger procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i ikke-formelle læringsmiljøer, baseret på populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov. Kun fire lande kunne tilvejebringe data for denne indikator. Som følge heraf fremkommer der ingen tydelige fund, så disse medtages ikke her. Afsnittet "[Bemærkninger](#)" i denne rapport diskuterer problemet med utilgængelige data.

Indikator 3c.5 undersøger procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i helt adskilte læringsmiljøer (dvs. specialskoler og -klasser), baseret på populationen af elever og studerende med særlige undervisningsmæssige behov.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 24 lande med et interval fra 7,11 % til 100 % og et samlet gennemsnit på 39,05 %.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 24 lande med et interval fra 7,10 % til 100 %¹ og et samlet gennemsnit på 36,56 %.

Der er stor variation i omfanget af separate undervisningsmæssige anbringelser i landene. I alle landene, der har fremlagt data, er der ikke desto mindre nogle elever og studerende, hvis ret til inkluderende undervisning med deres jævnaldrende kammerater ikke imødekommes.

På tværs af de deltagende lande undervises næsten 40 % af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i adskilte, ikke-inkluderende læringsmiljøer.

¹ For datasættene for både 2014 og 2016 bør dataene på 100 % for ét land, som er medtaget i denne indikator, betragtes som en afvigelse. Dette er, fordi data for elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov kun er tilgængelige for specialklasser og specialskoler og ikke for nogen andre former for inkluderende anbringelse.

4. Hvad er forskellene mellem identifikationsraterne og anbringelsesraterne for piger og drenge med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov?

Inden for dataindsamlingen gives der inddeling efter køn for elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, i forbindelse med:

- identifikationsrater
- fordelingen af anbringelser af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, baseret på den indskrevne skolepopulation
- fordelingen af anbringelser af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, baseret på populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.

Der ses nærmere på inddelingen efter køn for identifikationshyppigheden for elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, igennem indikator 3a.1. Denne indikator fokuserer på procentdelen af drenge/piger blandt elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, baseret på den indskrevne skolepopulation.

Der er tilgængelige data fra 2014 for 23 lande. Identifikationsraterne for drenge med særlige undervisningsmæssige behov varierer fra 0,68 % til 10,99 % med et samlet gennemsnit på 2,86 %. Identifikationsraterne for piger med særlige undervisningsmæssige behov varierer fra 0,43 % til 6,48 % med et samlet gennemsnit på 1,37 %.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 26 lande. Identifikationsraterne for drenge med særlige undervisningsmæssige behov varierer fra 0,64 % til 12,69 % med et samlet gennemsnit på 2,99 %. Identifikationsraterne for piger med særlige undervisningsmæssige behov varierer fra 0,42 % til 7,82 % med et samlet gennemsnit på 1,45 %.

Ud over inddelingen efter køn blev kønsfordelingen undersøgt i 2016. Denne blev baseret på det samlede antal drenge/piger blandt elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, i forhold til den samlede population af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 26 lande. Fordelingen blandt drenge varierer fra 60,16 % til 73,50 % med et samlet gennemsnit på 67,35 %. Blandt piger er det samlede gennemsnit 32,65 %, og fordelingen varierer fra 26,50 % til 39,84 %.

Dreng-til-pige-identifikationsforholdet i landene er 2:1. Populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov består af 68 % drenge og 32 % piger.

Forskellige antal lande kan tilvejebringe data for de 10 indikatorer, som har at gøre med kønsinddelingerne for anbringelse af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i forskellige læringsmiljøer (inkluderende undervisning, specialklasser, specialskoler, ikke-formel undervisning, alle separate læringsmiljøer).

Alle disse indikatorer viser samlet set, at kønsfordelingen er ca. den samme for alle indikatorer: Ca. to tredjedele af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov på tværs af forskellige læringsmiljøer er drenge, mens ca. en tredjedel er piger. Dette fund er tydeligt for indikatorer baseret på hele skolepopulationen såvel som populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.

Anbringelsesratioerne i alle læringsmiljøer (inkluderende undervisning, specialklasser, specialskoler og alle separate læringsmiljøer) er også 2:1. Det vil altså sige, at der er ca. dobbelt så mange drenge som piger i de forskellige anbringelser på tværs af alle landene.

Dette fund ser ud til at betyde, at alle landenes uddannelsessystemer identificerer drenge som værende med større særlige undervisningsmæssige behov end pigerne.

Denne identifikationsratio på 2:1 afspejles i anbringelsesratioerne: Dobbelt så mange drenge med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov anbringes i inkluderende undervisning, specialklasser eller specialskoler sammenlignet med piger.

5. Hvad er forskellene på identifikationsraterne og anbringelsesraterne for elever og studerende mellem ISCED 1 og 2?

To elementer i EASIE-dataindsamlingen tager hensyn til ISCED-problemstillinger:

- Stikprøvedata for alder angivet i tabel 2
- Inddelinger af ISCED-niveau 1 og 2 angivet i tabel 3.

Stikprøvedataene for alder identificerer populationen af elever og studerende med de specifikke aldre på 9 år (svarende til det typiske aldersinterval for ISCED 1 for de fleste lande) og 15 år (svarende til det typiske aldersinterval for ISCED 2 for de fleste lande). Disse to aldre svarer også til dataindsamling på EU-niveau vedrørende skolefrafaldsprocenter.

Indikator 2.1 giver stikprøvedata for alder for elever og studerende på 9 år. Indikator 2.2 giver stikprøvedata for alder for elever og studerende på 15 år. Begge indikatorer vedrører indskrivningsrater i almen undervisning, dvs. procentdelen af elever og studerende på en bestemt alder, som er indskrevet i alle almene læringsmiljøer, beregnet i forhold til

antallet af elever og studerende på den bestemte alder, som er indskrevet i alle former for læringsmiljøer.

Dataene fokuserer på 9- og 15-årige elever og studerende, som er, eller som ikke er, en del af den almene undervisning. De giver "aldersøjebliksbilleder" af ISCED-niveauerne, da de ligger inden for de typiske ISCED-aldersintervaller for næsten alle områder.

Der er tilgængelige data for 9-årige fra 2014 for 25 lande. Indskrivningsraten i den almene undervisning for 9-årige varierer fra 93,27 % til 100,00 %, og det samlede gennemsnit er 98,10 %.

Der er tilgængelige data for 9-årige fra 2016 for 27 lande. Indskrivningsraten i den almene undervisning for 9-årige varierer fra 93,79 % til 99,98 %, og det samlede gennemsnit er 98,54 %.

Der er tilgængelige data for 15-årige fra 2014 for 23 lande. Indskrivningsraten i den almene undervisning for 15-årige varierer fra 88,29 % til 99,81 %, og det samlede gennemsnit er 98,18 %.

Der er tilgængelige data for 15-årige fra 2016 for 26 lande. Indskrivningsraten i den almene undervisning for 15-årige varierer fra 88,23 % til 99,99 %, og det samlede gennemsnit er 97,07 %.

For alle lande undervises langt størstedelen af 9-årige elever og studerende på almene skoler, men ikke alle. For alle lande undervises langt størstedelen af 15-årige på almene skoler, men ikke alle. Ingen lande har fuld almen indskrivning for elever og studerende på 15 år.

Ser man på stikprøvedataene for alder i forhold til ISCED-niveauerne, er de almene indskrivningsrater på ISCED-niveau 1 og 2 ca. de samme.

Indikator 2.3 og 2.4 undersøger indskrivningsraten for aldersstikprøven i inkluderende undervisning for (henholdsvis) 9- og 15-årige, dvs. den procentdel af elever og studerende med de specifikke aldre, der bruger mindst 80 % af deres tid i et alment klasselokale sammen med deres jævnaldrende kammerater, beregnet i forhold til antallet af elever og studerende indskrevet i alle læringsmiljøer.

Der er tilgængelige data for 9-årige fra 2014 for 21 lande. Raterne for inkluderende indskrivning varierer fra 93,27 % til 100,00 %, og det samlede gennemsnit er 98,18 %.

Der er tilgængelige data for 9-årige fra 2016 for 22 lande. Raterne for inkluderende indskrivning varierer fra 93,79 % til 99,98 %, og det samlede gennemsnit er 98,67 %.

Der er tilgængelige data for 15-årige fra 2014 for 20 lande. Raterne for inkluderende indskrivning varierer fra 92,00 % til 99,79 %; det samlede gennemsnit for de 20 lande er 97,88 %.

Der er tilgængelige data for 15-årige fra 2016 for 21 lande. Raterne for inkluderende indskrivning varierer fra 78,78 % til 99,99 %; det samlede gennemsnit for de 21 lande er 98,45 %.

De fleste lande underviser mindst nogle 9-årige elever og studerende i en eller anden form for ikke-inkluderende læringsmiljø. De fleste lande har separate specialistforanstaltninger (adskilte skoler og enheder) samt adskilte klasser på de almene skoler for programmer på ISCED-niveau 1.

Ingen af de deltagende lande har 100 % indskrivning i inkluderende læringsmiljøer for 15-årige. Alle landene bruger en eller anden form for separate specialistforanstaltninger (adskilte skoler og enheder) samt adskilte klasser på de almene skoler for programmer på ISCED-niveau 2.

Ser man på stikprøvedataene for alder i forhold til ISCED-niveauerne, er indskrivningsraterne i inkluderende undervisning på ISCED-niveau 1 og 2 ca. de samme.

Inden for dataindsamlingen gives der også inddeling efter ISCED-niveau 1 og 2 for elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, i forbindelse med:

- identifikationsrater
- fordelingen af anbringelser af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, baseret på den indskrevne skolepopulation
- fordelingen af anbringelser af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, baseret på populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.

Med hensyn til identifikationsrater er der tilgængelige data fra 2014 for 29 lande:

I ISCED 1 varierer identifikationsraterne for særlige undervisningsmæssige behov fra 0,62 % til 10,89 %; det samlede gennemsnit for 29 lande er 2,62 %.

I ISCED 2 varierer identifikationsraterne for særlige undervisningsmæssige behov fra 0,50 % til 6,82 %; det samlede gennemsnit for 29 lande er 2,23 %

Med hensyn til identifikationsrater er der tilgængelige data fra 2016 for 30 lande:

I ISCED 1 varierer identifikationsraterne for særlige undervisningsmæssige behov fra 0,62 % til 12,57 %; det samlede gennemsnit for 30 lande er 2,37 %

I ISCED 2 varierer identifikationsraterne for særlige undervisningsmæssige behov fra 0,45 % til 7,94 %; det samlede gennemsnit for 30 lande er 2,07 %

Ud over ISCED-inddelingerne undersøges ISCED-fordelingen inden for ISCED-niveauerne. Denne er baseret på det samlede antal elever og studerende i ISCED 1/ISCED 2 identificeret med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i forhold til den samlede skolepopulation inden for hvert ISCED-niveau.

Der er tilgængelige data fra 2016 for 30 lande. Det samlede gennemsnit for ISCED 1 er 4,12 % med et interval fra 0,90 % til 19,45 %. For ISCED 2 er det samlede gennemsnit 4,86 % med et interval fra 1,42 % til 22,48 %.

Andelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i ISCED 1 sammenlignet med ISCED 2 varierer meget mellem landene. I de fleste lande stiger andelen fra ISCED 1 til ISCED 2.

Én mulig forklaring er, at mange elever og studerende i disse lande beholder deres "label" som værende med behov for støtte i hele deres skolegang. Derudover er andre elever og studerende senere blevet identificeret med et behov for en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i ISCED 2.

Det bør bemærkes, at dette ikke er mønstret for alle lande: For nogle få lande er der flere elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i ISCED 1.

Forskellige antal lande kan tilvejebringe data for de 10 indikatorer, som har at gøre med ISCED-inddelingerne for anbringelse af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i forskellige læringsmiljøer (inkluderende undervisning, specialklasser, specialskoler, ikke-formel undervisning, alle separate læringsmiljøer).

Ser man overordnet på alle de tilgængelige indikatorer, ændrer andelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i ISCED 1 og 2 sig ikke i særlig høj grad på trods af forskelle og forskellige mønstre landene imellem. Den overordnede gennemsnitlige indskrivningsrate i inkluderende læringsmiljøer og specialklasser er en smule højere i ISCED 1 end i ISCED 2. Denne lille variation forholder sig kun omvendt for specialskoler, da der er forholdsmeget flere elever og studerende i specialskoler i ISCED 2 end i ISCED 1.

Ser man på de kombinerede data for elever og studerende i alle adskilte specialmiljøer – og man anerkender, at der findes forskelle landene imellem – ses det imidlertid, at der er flere elever og studerende i helt adskilte anbringelser i ISCED-niveau 1 end i ISCED-niveau 2.

BAGGRUND FOR EASIE-ARBEJDET

I mere end 20 år har Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning (agenturet) fungeret som samarbejdsorgan for problemer med politikker for inkluderende undervisning for sine medlemslande (dækker i øjeblikket 35 jurisdiktioner i 31 medlemslande).

Dataindsamlingsarbejdet i forbindelse med European Agency Statistics on Inclusive Education (EASIE) bygger på en serie agenturaktiviteter. Agenturet indsamlede først sammenlignelige kvantitative data for antallet af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige i 17 af agenturets medlemslande i 1999. Dette arbejde var en aktivitet under evalueringen af Europa-Kommissionens Socrates-program. Informationen, der blev indsamlet i 1999, blev gennemgået og fastslået som brugbart referencemateriale for agenturets landerepræsentanter. Det blev besluttet, at der regelmæssigt skulle indsamles kvantitative data for antallet af elever og studerende identificeret med særlige undervisningsmæssige behov, og hvor de fik undervisning. Sådanne data er blevet indsamlet af agenturets medlemslandes repræsentanter og offentliggjort af agenturet hvert andet år siden 2002. Der henvises til [EASIE-metoderapporten](#) (Det Europæiske Agentur, 2016), som dækker dataindsamlingsarbejdet for 2014 og 2016², og de forskellige [publikationer med lantedata for specialundervisning](#) (Det Europæiske Agentur, 2009; 2010; 2012) for yderligere detaljer.

EASIE-dataindsamlingen er en langvarig, trinvis agenturaktivitet. Dens formål er at skabe information om elever og studerendes rettigheder og problemstillinger vedrørende kvalitet og effektivitet i uddannelsessystemet som beskrevet i [Konventionen om barnets rettigheder](#) (De Forenede Nationer, 1989) og [Konventionen om rettigheder for personer med handicap](#) (De Forenede Nationer, 2006) samt EU's [strategiske mål for uddannelsesområdet](#) (ET 2020) (Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2016).

Datadækning

EASIE-arbejdet repræsenterer et skift i, hvad der lægges vægt på i agenturets dataindsamling. Det bevæger sig væk fra et enkelt fokus på elever og studerende med særlige undervisningsbehov og anbringelse i separate, adskilte læringsmiljøer og hen imod et fokus på alle elever og studerende i den obligatoriske undervisning og indskrivning i alle læringsmiljøer – inkluderende og adskilte. Derudover giver EASIE-dataene en bredere vifte af indikatorer, som har at gøre med adgang til inkluderende undervisning, herunder inddelinger efter køn og ISCED-programmer – i øjeblikket ISCED-niveau 1 og 2.

EASIE-dataindsamlingen dækker:

- populationen i aldersgruppen for skolepligt i ISCED-niveau 1 og 2 (antallet af elever og studerende i en given aldersgruppe indskrevet i skoler)

² En opdateret version af EASIE-metoderapporten er blevet udarbejdet til at ledsage dataindsamlingsaktiviteten for 2018 (Det Europæiske Agentur, 2018b).

- alle sektorer af undervisningspligt (statslig, uafhængig og privat)
- alle mulige undervisningsmæssige anbringelser (almen skoleundervisning, specialklasser og -enheder og specialskoler)
- ikke-formel undervisning (f.eks. foranstaltninger bibeholdt af ikke-uddannelsessektorer såsom sundheds- eller socialvæsner)
- elever og studerende uden for nogen form for undervisningsforanstaltning.

Denne rapport undersøger de tilgængelige data fra alle lande, som var involveret i dataindsamlingsaktiviteterne.

Datasættet fra 2014 dækker data tilvejebragt af 30 lande: Belgien (flamsk samfund), Belgien (fransk samfund), Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Holland, Irland, Island, Kroatien, Letland, Litauen, Luxembourg, Malta, Norge, Polen, Portugal, Schweiz, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien (England), Storbritannien (Nordirland), Storbritannien (Skotland), Storbritannien (Wales), Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig.

Datasættet fra 2016 dækker også data tilvejebragt af 30 lande, men ikke de samme lande: Belgien (flamsk samfund), Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Holland, Irland, Island, Italien, Kroatien, Letland, Litauen, Luxembourg, Malta, Norge, Polen, Portugal, Schweiz, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien (England), Storbritannien (Nordirland), Storbritannien (Skotland), Storbritannien (Wales), Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig.

Begge datasæt er blevet analyseret i forhold til de 17 indikatorer, der blev identificeret og aftalt med de nationale dataeksperter (præsenteret i deres helhed i [bilaget](#)). Disse indikatorer er baseret på tre områder af lantedata:

- Populations- og indskrivningsdata
- Data om elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov
- Stikprøvedata for alder (9- og 15-årige), svarende til ISCED-niveau 1 og 2.

EASIE-data fokuserer på alle elever og studerende, aldersstikprøver af alle elever og studerende og en delmængde af elever og studerende, som modtager støtte for at opfylde deres undervisningsmæssige behov, dvs. dem med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov.

Agenturet indsamler ikke i øjeblikket data fra landene vedrørende elever og studerende **uden** en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, som modtager en form for supplerende undervisningsstøtte. Agenturets medlemslandes repræsentanter er blevet enige om, at dataindsamling, der ser nærmere på disse elever og studerende, ikke vil blive taget op i den umiddelbare fremtid.

Vigtige dimensioner i EASIE-dataindsamlingsarbejdet

Alle deltagende lande har meget forskellige politiske og praktiske situationer for inkluderende undervisning. For at lantedata, der dækker de ovennævnte områder, kan

være relativt sammenlignelige, er man nødt til at anvende to vigtige operative definitioner – identificeret og aftalt med de nationale dataindsamlingssekserter:

Operativ definition af en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov

En officiel erklæring medfører, at en elev eller studerende kan anerkendes som berettiget til supplerende undervisningsstøtte, så deres læringsbehov kan imødekommes.

En officiel erklæring opfylder følgende kriterier:

- Der er foretaget en vurdering af undervisningen, der involverede et tværfagligt team.
- Det tværfaglige team inkluderer medlemmer fra og uden for elevens eller den studerendes skole.
- Der findes et retsligt dokument, som beskriver den støtte, eleven eller den studerende er berettiget til at modtage, og som benyttes som grundlag for planlægning.
- Den officielle erklæring er underlagt en formel, regelmæssig revideringsproces.

Alle indsamlede data relateret til elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov er i overensstemmelse med denne operative definition af en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov

Operativ definition af et inkluderende læringsmiljø

Et inkluderende læringsmiljø henviser til undervisning, hvor en eleven eller studerende, der har en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, følger undervisningen i almene klasser sammen med deres almene jævnaldrende kammerater i størstedelen – 80 % eller mere – af skoleugen.

Tidligere agenturarbejde med dataindsamling og projekter har brugt dette benchmark på 80 % af anbringelsestiden i forskellige former. 80 % indikerer tydeligt, at en elev eller studerende anbringes i et alment læringsmiljø i størstedelen af deres skoleuge. Samtidigt anerkender det mulighederne for, at en lille gruppe eller enkeltpersoner sammen med en underviser kan trække sig tilbage i begrænset tid (dvs. 20 % eller én dag om ugen).

Ikke alle lande kan levere nøjagtige data vedrørende benchmarket på 80 % af anbringelsestiden. Derfor har man identificeret erstatninger for dette, som er aftalt og anvendt efter behov. Se den specifikke [baggrundsinformation for landene](#) for yderligere detaljer (Det Europæiske Agentur, ingen dato-c).

EASIE-dataanalysens fokus

Den langsigtede ambition for EASIE-arbejdet er at tilvejebringe:

- et aftalt sæt indikatorer, som kan danne grundlag for planlæggernes arbejde i forbindelse med EU's mål for uddannelsesområdet og *Konventionen om rettigheder for personer med handicap* (De Forenede Nationer, 2006)

- data og understøttende kvalitativ information, som skaber viden til brug i forbindelse med problemstillinger angående elevrettigheder.

Analysen sigter mod at fremhæve primære fund, som skaber viden til arbejdet i tråd med disse internationale vejledningsdokumenter samt [Agenturets holdning til inkluderende undervisning](#) (Det Europæiske Agentur, 2015). Navnlig sigter den information, der fremlægges her, mod at skabe viden til agenturets medlemslandes fælles ultimative vision for inkluderende undervisningssystemer, som er:

... at sikre, at alle elever og studerende uanset alder tilbydes meningsfulde uddannelsesmuligheder af høj kvalitet i deres lokalsamfund sammen med deres venner og kammerater (ibid., s. 1).

Fokusset på hele skolepopulationen i EASIE er i tråd med holdningsdokumentets udsagn om, at:

... politikken for inkluderende undervisningssystemer skal indeholde en klar vision og begrebsdannelse for inkluderende undervisning som en metode til at forbedre uddannelsesmulighederne for alle elever og studerende (ibid.).

Det er ikke muligt for EASIE-dataindsamlingen at skabe viden til hele viften af kvalitative problemstillinger for inkluderende undervisningssystemer, der præsenteres i holdningsdokumentet. Den kan dog godt give information vedrørende det "at sikre, at der altid er fleksible tilbud og ressourcer" (ibid., s. 2), navnlig forskellige former for undervisningsmæssige anbringelser i landene.

Bemærkninger

De data, landene har tilvejebragt, er så omfattende, som det på nuværende tidspunkt er muligt. Alle data er bekræftede som værende i overensstemmelse med agenturets aftalte operative definitioner for en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov og benchmarket på 80 % af anbringelsestiden eller relevante erstatninger. Landene føler ikke et behov for at ændre disse definitioner eller den måde, hvorpå de indsamler data i overensstemmelse med disse. Alle data leveres af nationale dataeksperter og bliver derefter kontrolleret og godkendt af agenturets medlemslandes repræsentanter. Alle databeregninger – som fremlagt i rapporterne på tværs af landene – kontrolleres og godkendes af både dataeksperterne og agenturets medlemslandes repræsentanter.

Der er imidlertid en række problemstillinger inden for datasættene, som skal anerkendes. Nedenstående punkter fremhæver nogle metodologiske og/eller proceduremæssige problemstillinger, der opstår fra dataindsamlingsarbejdet, og som skal tages i betragtning, når denne rapport læses.

Antallet af lande, der tilvejebringer data knyttet til specifikke indikatorer, varierer inden for og mellem datasættene. Dette betyder, at antallet af lande, der er medtaget i beregningerne for hver indikator, varierer. Derfor er det ikke muligt at foretage pålidelige sammenligninger mellem indikatorerne. I denne rapport præsenteres fundene primært i forbindelse med hver af de enkeltstående indikatorer.

Der mangler data i alle landenes informationer, herunder data for anbringelse med særlige undervisningsmæssige behov og kønsinddeling. For nogle lande er der rapporteret nul (0) data for specifikke spørgsmål, hvor det måske er mere passende at angive, at der mangler data (M). For databeregningerne i rapporterne på tværs af landene er de fleste nuller blevet erstattet med M efter aftale med de berørte lande.

Der er en betydelig indvirkning, som forskellige lande har på de samlede gennemsnit for indikatorerne. Lande med større populationer har meget større indvirkning på de samlede gennemsnit end dem med mindre populationer. Som følge heraf må man være påpasselig med at drage konklusioner i forbindelse med de samlede gennemsnit.

REFERENCER

- De Forenede Nationer, 1989. *Konventionen om barnets rettigheder*. www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx (Sidst tilgået oktober 2018)
- De Forenede Nationer, 2006. *Konventionen om rettigheder for personer med handicap*. www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html (Sidst tilgået oktober 2018)
- Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2016. *EU-samarbejde på uddannelsesområdet (ET 2020)*. Luxembourg: Publikationskontor. eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aef0016 (Sidst tilgået oktober 2018)
- Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, 2015. *Agenturets holdning til inkluderende undervisning*. www.european-agency.org/resources/publications/agency-position-inclusive-education-systems-flyer (Sidst tilgået oktober 2018)
- Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, 2016. *European Agency Statistics on Inclusive Education (EASIE): Methodology Report [Det Europæiske Agenturs statistik for inkluderende undervisning (EASIE): Metoderapport]*. (A. Watkins, S. Ebersold og A. Lénárt, red.). Odense, Danmark. www.european-agency.org/data/methodology-report (Sidst tilgået oktober 2018)
- Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, 2017. *European Agency Statistics on Inclusive Education: 2014 Dataset Cross-Country Report [Det Europæiske Agenturs statistik for inkluderende undervisning: Datasætrapport på tværs af landene for 2014]*. (J. Ramberg, A. Lénárt og A. Watkins, red.). Odense, Danmark. www.european-agency.org/resources/publications/european-agency-statistics-inclusive-education-2014-dataset-cross-country (Sidst tilgået oktober 2018)
- Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, 2018a. *European Agency Statistics on Inclusive Education: 2016 Dataset Cross-Country Report [Det Europæiske Agenturs statistik for inkluderende undervisning: Datasætrapport på tværs af landene for 2016]*. (J. Ramberg, A. Lénárt og A. Watkins, red.). Odense, Danmark. www.european-agency.org/resources/publications/european-agency-statistics-inclusive-education-2016-dataset-cross-country (Sidst tilgået oktober 2018)
- Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, 2018b. *European Agency Statistics on Inclusive Education: Methodology Report – Updated 2018 [Det Europæiske Agenturs statistik for inkluderende undervisning: Metoderapport – Opdateret 2018]*. (A. Lénárt, J. Ramberg og A. Watkins, red.). Odense, Danmark
- Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, ingen dato-a. *Data web area [Datawebområde]*. www.european-agency.org/data (Sidst tilgået oktober 2018)
- Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, ingen dato-b. *List of data experts [Liste over dataeksperter]*. www.european-agency.org/data/list-data-experts (Sidst tilgået oktober 2018)
- Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, ingen dato-c. *Data tables and background information [Datatabeller og baggrundsinformation]*. www.european-agency.org/data/data-tables-background-information (Sidst tilgået oktober 2018)

European Agency for Development in Special Needs Education, 2009. *Special Needs Education Country Data 2008 [Landedata for specialundervisning 2008]*. (A. Watkins, red.). Odense, Danmark. www.european-agency.org/resources/publications/special-needs-education-country-data-2008 (Sidst tilgået oktober 2018)

European Agency for Development in Special Needs Education, 2010. *Special Needs Education Country Data 2010 [Landedata for specialundervisning 2010]*. (A. Watkins, red.). Odense, Danmark. www.european-agency.org/resources/publications/special-needs-education-country-data-2010 (Sidst tilgået oktober 2018)

European Agency for Development in Special Needs Education, 2012. *Special Needs Education Country Data 2012 [Landedata for specialundervisning 2012]*. (A. Lénárt og A. Watkins, red.). Odense, Danmark. www.european-agency.org/resources/publications/special-needs-education-country-data-2012 (Sidst tilgået oktober 2018)

UNESCO Institut for Statistik, 2012. *International Standard Classification of Education (ISCED) 2011 [Den internationale standardklassifikation for skolevæsenet (ISCED) 2011]*. Montreal: UNESCO Institut for Statistik. uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf (Sidst tilgået oktober 2018)

BILAG: EASIE-INDIKATORER FOR 2014 OG 2016

1. Indskrivningsrate i almen undervisning baseret på den indskrevne skolepopulation

Indikator 1.1: Indskrivningsraten i almen undervisning (%)

Indikator 1.2: Indskrivningsraten i inkluderende undervisning (%)

2. Alderstikprøver

Indikator 2.1: Alderstikprøvens indskrivningsrate i almen undervisning for 9-årige (%)

Indikator 2.2: Alderstikprøvens indskrivningsrate i almen undervisning for 15-årige (%)

Indikator 2.3: Alderstikprøvens indskrivningsrate i inkluderende undervisning for 9-årige (%)

Indikator 2.4: Alderstikprøvens indskrivningsrate i inkluderende undervisning for 15-årige (%)

3. Elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov

3a. Identifikationsrater

Indikator 3a.1: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, baseret på den indskrevne skolepopulation (%)

3b. Fordeling af anbringelser af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov, baseret på den indskrevne skolepopulation af elever og studerende

Indikator 3b.1: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i inkluderende læringsmiljøer, baseret på den indskrevne skolepopulation (%)

Indikator 3b.2: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i specialklasser, baseret på den indskrevne skolepopulation (%)

Indikator 3b.3: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i specialskoler, baseret på den indskrevne skolepopulation (%)

Indikator 3b.4: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i ikke-formelle læringsmiljøer, baseret på den indskrevne skolepopulation (%)

Indikator 3b.5: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i helt adskilte læringsmiljøer, baseret på den indskrevne skolepopulation (%)

3c. Fordeling af anbringelser, baseret på populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov

Indikator 3c.1: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i inkluderende undervisning (%)

Indikator 3c.2: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i specialklasser på almene skoler (%)

Indikator 3c.3: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i specialskoler (%)

Indikator 3c.4: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i ikke-formellem læringsmiljøer (%)

Indikator 3c.5: Procentdelen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov i helt adskilte læringsmiljøer, baseret på populationen af elever og studerende med en officiel erklæring som værende med særlige undervisningsmæssige behov (%)

Sekretariat:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tlf.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Bruxelles-kontor:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tlf.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org/data

